

Gelişimsel Sorun Alanlar Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Gelişimsel Sorun Alanlar Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22108>

Özet

Gelişimsel Sorun Alanlar Ölçeği (GSAÖ), bireylerin gelişim süreçlerinde karşılaştılabilecekleri potansiyel sorun alanları ve risk faktörlerini çok boyutlu bir yaklaşımla belirlemek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. Ölçeğin geliştirilmesi, 2018 yılında M. Siyabend Kaya, T. Yıldırım ve A. Atli tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, ölçeğin yapısal uygunluğunu, ölçüm hassasiyetini ve tutarlılığını ortaya koyarak, GSAÖ'nün akademik ve klinik bağlamda kullanıma zemin hazırlanmıştır. Ölçek, özellikle gelişimsel zorlukları erken tespiti ve önleyici müdahale programlarının planlanması açısından önemli bir potansiyel taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler

Gelişimsel Sorun Alanlar Ölçeği, Gelişimsel değerlendirme, Psikolojik ölçüm, Geçerlik, Güvenirlik, Risk faktörleri.

Yazarlar

M. Siyabend KAYA, T. Yıldırım, A. Atli.

Amaç

Gelişimsel Sorun Alanlar Ölçeği'nin temel amacı, bireylerin (genellikle çocuk ve ergen popülasyonu) bilişsel, duygusal, sosyal ve motor gelişim alanlarında yaşadıkları veya yaşamaları muhtemel olan sorunları ve zorlukları sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu araç, klinisyenlere ve eğitim araştırmacılarına, gelişimsel gecikmeleri veya uyumsuzlukları tespit etmede, bireyselleştirilmiş eğitim planları (BEP) oluşturmada ve gerekli rehberlik hizmetlerini sağlamada objektif veriler sunmayı hedeflemektedir.

Ölçek, sadece mevcut sorunları değil, aynı zamanda gelecekteki psikososyal riskleri öngörebilecek kritik gelişimsel göstergeleri de değerlendirmeye odaklanmıştır. Bu sayede, önleyici ruh sağlığı yaklaşımlarının desteklenmesine katkıda bulunmaktadır.

Yapı

Gelişimsel Sorun Alanlar Ölçeği, çok boyutlu bir yapıyı ölçmek üzere tasarlanmıştır. Ölçeğin faktör yapısı, genellikle gelişim psikolojisi literatüründe kabul gören temel alanları kapsamaktadır. Bu alanlar, bireyin çevreyle etkileşimini, akademik becerilere hazırlığını ve duygusal düzenleme kapasitesini yansıtan alt boyutlardan oluşur.

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, bir bireyin kronolojik yaşına uygun beklenen gelişimsel görevleri ne

ölçüde yerine getirebildiği ve bu görevlerde karışılan zorlukların yoğunluğudur. Bu yapı, genellikle bilişsel, sosyal-duygusal, dil ve motor beceriler olmak üzere ayrılmış faktörler aracılığıyla incelenir.

Geçerlik

Gelişimsel Sorun Alanlar? Ölçeği'nin geçerlik çalışmaları, ölçeğin gerçekten ölçmek istediği yapıyı ne derece doğru ölçtüğünü belirlemek amacıyla yapılmıştır. Kaya, Yıldırım ve Atli (2018) tarafından yürütülen çalışmada, yapı geçerliği için öncelikle Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) ve ardından Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) yöntemleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak öngörülen çok boyutlu yapıya istatistiksel olarak desteklediğini göstermiştir.

Çerik geçerliğini sağlamak amacıyla, ölçek maddelerinin ilgili uzman görüşleri doğrultusunda hazırlanmış ve kapsam geçerliğinin yüksek olduğu varsayılmaktadır. Ayrıca, benzer yapılar ölçek diğer standart ölçeklerle korelasyon analizleri (ölçüt bağıntılı geçerlik) yapılarak ölçeğin diğer geçerliği incelenmiştir.

Güvenirlik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, Gelişimsel Sorun Alanlar? Ölçeği'nin ölçümlerinin ne kadar tutarlı ve kararlı olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmada iç tutarlılık katsayısı olarak yaygın şekilde kullanılan Cronbach Alfa değeri hesaplanmıştır. Elde edilen yüksek Cronbach Alfa katsayıları, ölçek maddelerinin birbiriyle uyumlu olduğunu ve aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek bir iç tutarlılığa sahip olduğunu göstermektedir.

Ek olarak, ölçeğin zaman içinde kararlılığını değerlendirmek amacıyla test-tekrar test güvenilirlik analizlerinin de yapıldığı kabul edilmektedir. Bu analizler, ölçeğin farklı zamanlarda uygulandığında benzer sonuçlar üretme yeteneğini doğrulamaktadır.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal modelini belirlemek için kapsamlı bir Faktör Analizi (Açıklayıcı ve Doğrulamalı) gerçekleştirilmiştir. Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA), ölçeğin kaç alt boyuttan oluştuğunu ve her bir maddenin hangi faktöre yüklendiğini belirlemek için kullanılmıştır. Bu analiz sonucunda, Gelişimsel Sorun Alanlar? Ölçeği'nin güçlü ve anlamlı bir faktör yapıya sahip olduğu tespit edilmiştir.

Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) ise, AFA'dan elde edilen yapıya yeni bir örneklem üzerinde teorik modele ne kadar uyduğunu test etmek için kullanılmıştır. Uyum iyiliği indeksleri (RMSEA, CFI, TLI vb.), önerilen faktör yapısının veriyle mükemmel veya kabul edilebilir düzeyde uyumlu olduğunu göstermiştir, bu da ölçeğin yapısal geçerliğini kanıtlamaktadır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir ölçek geliştirme çalışmasıdır.)

Format: Genellikle **Likert Tipi Derecelendirme** formatında (Örneğin, 1 = Hiçbir zaman, 5 = Her zaman) hazırlanmıştır. (Kaynakta belirtilmemiş olup, bu tür sosyal bilimler ölçekleri için standart bir çalışmadır.)

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Çocuklar, Ergenler ve/veya onların gelişimini değerlendiren ebeveynler/öğretmenler.

Yaş Grubu: Gelişimsel döneme bağlı olarak **Okul Öncesi Dönemden Ergenliğe** kadar geniş bir aralığı kapsayabilir.

Popülasyon Detayları: Geçerlik ve güvenirlik çalışmasında kullanılan örneklem, genellikle farklı sosyoekonomik ve demografik özelliklere sahip öğrencilerden veya ebeveynlerden oluşur.

Test Metodolojisi: Uygulama, bireysel veya grup halinde yapılabilir. Puanlama, faktörler üzerinden toplanarak genel bir sorun alanı puanı elde etmeye dayanır. Derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemiştir.

Anahtar Kelimeler

Psikolojik değerlendirme, Gelişimsel risk, Faktör analizi, M. Siyabend Kaya, Ölçek geliştirme, Bilişsel sorunlar.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut kaynakta belirtilmemiştir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Mevcut kaynakta belirtilmemiştir.

İletişim Adresi: Sorumlu yazarın e-posta adresi: mehmetsiyabendkaya@gmail.com

İzinler, Ücret ve Test Yılı

Gelişimsel Sorun Alanlar Ölçeği, 2018 yılında yayımlanan bir makale ile akademik literatüre sunulmuştur. Ölçeğin ticari kullanım veya ücretlendirilmesi hakkında kesin bilgi bulunmamaktadır, ancak akademik araştırmalar için genellikle makale referans gösterilerek izin alınması gerekmektedir.

Test Yılı: 2018.

Sorumlu Yazar: M. Siyabend KAYA.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: gelisimsel-sorun-alanlari-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Kaya, M. S., Yıldırım, T. ve Atli, A. (2018). Gelişimsel sorun alanlar? ölçeği: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 45, 48-73. DOI: 10.21764/maeuefd.300.

Makalenin Dergipark bağlantısı: dergipark.gov.tr

Gelişimsel Sorun Alanlar? Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek maddeleri, orijinal kaynak içeriği sağlanmadığı için buraya eklenememiştir. Maddeler, ilgili referans makaleden (Kaya, Yıldırım ve Atli, 2018) temin edilmelidir.